

บทที่ 4

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้มี 2 วัตถุประสงค์ คือศึกษาเพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อสลากออมสินราคาหน่วยละ 50 บาทด้วยเงื่อนไขที่ใช้ในปัจจุบัน และต้องการหาราคาสลากต่อหน่วยและระยะเวลาห่างของการออกรางวัลแต่ละครั้งที่ได้รับความนิยม จึงได้วางระเบียบวิธีการศึกษา โดยจะศึกษาแยกตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

4.1 วัตถุประสงค์แรก เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อสลากออมสินราคาหน่วยละ 50 บาทด้วยเงื่อนไขที่ใช้ในปัจจุบัน

4.1.1 วิธีการศึกษา

จะทำการศึกษาโดยใช้แบบสอบถามกับลูกค้าผู้เข้ามาติดต่อใช้บริการของธนาคารออมสิน แบบ Quota Sampling ไม่ว่าจะซื้อหรือไม่ซื้อสลาก จาก 7 สาขา คือ สาขาเชียงใหม่ สาขามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สาขาทิพย์เนตร สาขาประตูช้างเผือก สาขาบวกรกหลวง สาขาท่าแพ สาขาหนองหอย สาขาละ 70-75 ตัวอย่าง รวม 500 ตัวอย่าง เก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 15 กรกฎาคม - 15 สิงหาคม 2543 แบบสอบถามจะประกอบไปด้วยรายละเอียด 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป สอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับลูกค้า ซึ่งประกอบไปด้วย เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวนเงินที่เหลือจากค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ต่อเดือน รู้จักสลากออมสินหรือไม่

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเรื่อง “สลาก” สาเหตุที่ซื้อ/ไม่ซื้อสลากออมสินเป็นเพราะปัจจัยด้านไหน เช่น ปัจจัยด้านผลตอบแทนของสลากเปรียบเทียบกับดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร หรือปัจจัยด้านการโฆษณา หรือปัจจัยด้านสถานภาพความมั่นคงของธนาคาร หรือปัจจัยด้านความสะดวกสบายในการเดินทางมาติดต่อกับธนาคารตลอดจนสถานที่จอดรถและความเป็นระเบียบ/บรรยากาศดีของธนาคาร หรือปัจจัยด้านการบริการของพนักงานธนาคาร และลูกค้าที่รู้จัก-คุ้นเคยกับผู้บริหาร/พนักงานสาขา หรือทุก ๆ ปัจจัยมีผลต่อการตัดสินใจซื้อสลาก

4.1.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ เลือกใช้แบบจำลองโลจิท (Logit Model) ซึ่งเป็นแบบจำลองทาง Econometric Model ที่ใช้สำหรับการประมาณค่าความน่าจะเป็นของเหตุการณ์หนึ่งโดยสมมุติให้

ค่าความน่าจะเป็นดังกล่าวเท่ากับความถี่สะสมของการแจกแจง แบบโลจิสติก (Logistic Distribution) แบบจำลองนี้จะทำให้ค่าประมาณ y ที่คำนวณได้มีค่าความน่าจะเป็นอยู่ในระหว่าง 0 กับ 1 ซึ่งสามารถกำหนดออกมาเป็นสมการได้ ดังนี้

$$\begin{aligned} \ln [y / (1-y)] = & b_0 + b_1x_1 + b_{21}x_{21} + b_{22}x_{22} + b_{31}x_{31} + b_{32}x_{32} + b_{41}x_{41} \\ & + b_{42}x_{42} + b_{51}x_{51} + b_{52}x_{52} + b_{61}x_{61} + b_{62}x_{62} + b_{71}x_{71} + b_{72}x_{72} \\ & + b_8x_8 + b_9x_9 + b_{10}x_{10} + b_{11}x_{11} + b_{12}x_{12} + b_{13}x_{13} + b_{14}x_{14} + e \end{aligned}$$

โดยที่ y เป็นตัวแปรตาม

ถ้า $y = 1$ หมายถึง ซื้อสลาก

ถ้า $y = 0$ หมายถึง ไม่ซื้อสลาก

b_0 : ค่าคงที่ (ค่าของตัวแปรตามเมื่อตัวแปรอิสระเป็นศูนย์)

b_i : ค่าสัมประสิทธิ์ ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

x_i : ตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสลากซึ่งมีจำนวน 14 ตัวแปร

ตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีความหมายดังต่อไปนี้

X_1	=	1	ถ้าเป็นเพศ หญิง
	=	0	เพศชาย
X_{21}	=	1	ถ้าอายุ 20-40 ปี (AGE1)
	=	0	อื่น ๆ โดยที่มีกลุ่มอายุ 7-19 ปีเป็นฐาน
X_{22}	=	1	ถ้าอายุ 40 ปีขึ้นไป (AGE 2)
	=	0	อื่น ๆ โดยที่มีกลุ่มอายุ 7-19 ปี เป็นฐาน
X_{31}	=	1	ถ้ามีสถานภาพโสด (STATUS1)
	=	0	อื่น ๆ โดยที่มีกลุ่มสถานภาพหย่า/ม่าย เป็นฐาน
X_{32}	=	1	ถ้ามีสถานภาพสมรส (STATUS2)
	=	0	อื่น ๆ โดยที่มีกลุ่มสถานภาพหย่า/ม่าย เป็นฐาน
X_{41}	=	1	ถ้ามีการศึกษาประถมปีที่ 6-อนุปริญญา (EDU1)
	=	0	อื่น ๆ โดยที่มีกลุ่มการศึกษาต่ำกว่าประถมปีที่ 6 เป็นฐาน
X_{42}	=	1	ถ้ามีการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป (EDU2)
	=	0	อื่น ๆ โดยที่มีกลุ่มการศึกษาต่ำกว่าประถมปีที่ 6 เป็นฐาน

X_{51}	=	1	ถ้ามีอาชีพรับราชการ, พนักงานรัฐวิสาหกิจ, ข้าราชการบำนาญ (CAREER1)
	=	0	อื่น ๆ โดยมีกลุ่มอาชีพลูกจ้างบริษัทเอกชน/รับจ้างทั่วไป/แม่บ้าน/เกษตรกร เป็นฐาน
X_{52}	=	1	ถ้ามีอาชีพค้าขาย, ธุรกิจส่วนตัว (CAREER2)
	=	0	อื่น ๆ โดยมีกลุ่มอาชีพลูกจ้างบริษัทเอกชน/รับจ้างทั่วไป/แม่บ้าน/เกษตรกร เป็นฐาน
X_{61}	=	1	ถ้ามีรายได้มากกว่า 1 หมื่นบาทต่อเดือน (SARARY1)
	=	0	อื่น ๆ โดยมีกลุ่มรายได้ต่ำกว่า 1 หมื่นบาทต่อเดือนเป็นฐาน
X_{62}	=	1	ถ้ามีรายได้มากกว่า 2 หมื่นบาทต่อเดือน (SARARY2)
	=	0	อื่น ๆ โดยมีกลุ่มรายได้ต่ำกว่า 1 หมื่นบาทต่อเดือนเป็นฐาน
X_{71}	=	1	ถ้ามีเงินออม 1 พันบาทขึ้นไปต่อเดือน (NET1)
	=	0	อื่น ๆ โดยมีกลุ่มเงินอ้อมต่ำกว่าหนึ่งพันบาทต่อเดือนเป็นฐาน
X_{72}	=	1	ถ้ามีเงินออม 5 พันบาทขึ้นไปต่อเดือน (NET2)
	=	0	อื่น ๆ โดยมีกลุ่มเงินอ้อมต่ำกว่าหนึ่งพันบาทต่อเดือนเป็นฐาน
X_8	=	1	ถ้ามีเงินสะสมฝากไว้ ณ. ธนาคารอื่น (OTHER)
	=	0	อื่น ๆ
X_9	=	1	ถ้ารู้จักสลากออมสิน (A1)
	=	0	อื่น ๆ
X_{10}	=	1	ถ้าผลตอบแทน / ดอกเบี้ย แตกต่างจากธนาคารอื่น (A3)
	=	0	อื่น ๆ
X_{11}	=	1	ถ้าเห็นว่าการ โฆษณาของธนาคารออมสินมีน้อย (A4)
	=	0	อื่น ๆ
X_{12}	=	1	ถ้าเชื่อว่าธนาคารออมสินมั่นคงกว่าธนาคารอื่น (A5)
	=	0	อื่น ๆ
X_{13}	=	1	ถ้ามีความสะดวกสบายในการเดินทางติดต่อกับธนาคาร (A6)
	=	0	อื่น ๆ
X_{14}	=	1	ถ้าการบริการของพนักงานอยู่ในเกณฑ์ดี (A7)
	=	0	อื่น ๆ
e	=		ค่าความคลาดเคลื่อน

4.2 วัตถุประสงค์ที่สอง เพื่อต้องการหาราคาสลากต่อหน่วย และระยะเวลาห่างของการออกรางวัลสลากออมสินแต่ละครั้งที่ได้รับความนิยม

4.2.1 วิธีการศึกษา

ขั้นแรกกำหนดให้มีสลาก 3 แบบหลังจากนั้นใช้แบบสอบถามกับลูกค้าชุดเดิมกับวิธีการศึกษาวัตถุประสงค์แรก ข้อ 4.1 เพื่อจะดูว่าสลากแบบไหนที่จะได้รับความนิยมมากที่สุด

แบบที่หนึ่ง สลากออมสินพิเศษ (ธนาคารออมสิน) ราคาหน่วยละ 100 บาท ออกรางวัลทุกเดือน รางวัลที่ 1 มูลค่า 5 ล้านบาทฝากครบ 1 เดือนมีสิทธิถูกรางวัล, ฝากครบ 3 ปีมีสิทธิถูกรางวัล 35 ครั้ง อายุ 3 ปี มีสิทธิถอนคืนก่อนครบกำหนดได้หลังจากฝากครบ 3 เดือนธนาคารจะจ่ายเงินคืนโดยไม่จ่ายดอกเบี้ย ถอนคืนบางส่วนได้ โอนให้แก่บุคคลอื่นได้ และผู้รับโอนมีสิทธิต่อเนื่องจากผู้โอนทุกประการ ใช้เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันการขอกู้เงินจากธนาคารได้ใช้เป็นหลักทรัพย์ประกันตัวในชั้นสอบสวนของตำรวจและอัยการ และประกันตัวจำเลยในชั้นศาลได้ ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ดอกเบี้ยเงินฝาก และเงินรางวัลสำหรับบุคคลธรรมดา (ลักษณะเด่นคือ ราคาต่อหน่วยไม่สูง)

แบบที่สอง บัตรออมทรัพย์ทวีสิน 4 (ธ.ก.ส.) ราคาหน่วยละ 500 บาท ออกรางวัลทุก 3 เดือน รางวัลที่ 1 มูลค่า 10 ล้าน ฝากครบ 3 เดือนมีสิทธิถูกรางวัล, ฝากครบ 3 ปีมีสิทธิถูกรางวัล 12 ครั้ง อายุ 3 ปี มีสิทธิถอนคืนก่อนครบกำหนดได้หลังจากฝากครบ 3 เดือนธนาคารจะจ่ายเงินคืนโดยไม่จ่ายดอกเบี้ย ถอนคืนบางส่วนได้ โอนให้แก่บุคคลอื่นได้ และผู้รับโอนมีสิทธิต่อเนื่องจากผู้โอนทุกประการ ใช้เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันการขอกู้เงินจากธนาคารได้ ใช้เป็นหลักทรัพย์ประกันตัวในชั้นสอบสวนของตำรวจและอัยการ และประกันตัวจำเลยในชั้นศาลได้ ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ดอกเบี้ยเงินฝาก และเงินรางวัลสำหรับบุคคลธรรมดา (ลักษณะเด่นคือ เงินรางวัลสูง)

แบบที่สาม ราคาหน่วยละ 500 บาท ออกรางวัลทุก 15 วันรางวัลที่ 1 มูลค่า 2 ล้าน ฝากครบ 1 เดือนมีสิทธิถูกรางวัล, ฝากครบ 3 ปีมีสิทธิถูกรางวัล 71 ครั้ง อายุ 3 ปี มีสิทธิถอนคืนก่อนครบกำหนดได้หลังจากฝากครบ 3 เดือนธนาคารจะจ่ายเงินคืนโดยไม่จ่ายดอกเบี้ย ถอนคืนบางส่วนได้ โอนให้แก่บุคคลอื่นได้ และผู้รับโอนมีสิทธิต่อเนื่องจากผู้โอนทุกประการ ใช้เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันการขอกู้เงินจากธนาคารได้ ใช้เป็นหลักทรัพย์ประกันตัวในชั้นสอบสวนของตำรวจและอัยการ และประกันตัวจำเลยในชั้นศาลได้ ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ดอกเบี้ยเงินฝาก และเงินรางวัลสำหรับบุคคลธรรมดา (ลักษณะเด่นคือ มีโอกาสตรวจรางวัลมากครั้งขึ้น)

4.2.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการอธิบายข้อมูลที่ได้มาจากการเก็บรวบรวมข้อมูล นำเสนอในรูปตารางเป็นร้อยละ (Percentage) ในรูปกราฟ เช่น กราฟแท่ง(Bar Graph) กราฟเส้น(Line Graph) กราฟวงกลม(Pie Graph)

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University